MAKSU- JA TOLLIAMET

Juhend dokumentide esitamiseks laevade saabumisel ja lahkumisel

(seisuga 08.12.2023)

Sisukord

Sissejuhatus 3
1. Mõisted ja lühendid 3
2. Teavitamine laevade saabumisest/lahkumisest 5
3. Dokumentide esitamine 6
3.1. Üldosa 6
3.2. Vabastused dokumentide esitamisel 7
4. Dokumentide aktsepteerimine, tagasilükkamine ja laadimisloa andmine 7
4.1. Dokumentide aktsepteerimine ja tagasilükkamine 7
4.2. Mahalaadimisloa andmine 8
4.3. Kaup vabastatud väljumiseks 8
4.4. Erisused dokumentide esitamisel 9
5. Dokumentide esitamine sõltuvalt siht-/lähteriigist 10
5.1. Laeva saabumine vahetult kolmandast riigist 10
5.2. Laeva saabumine EList 10
5.3. Laeva väljumine vahetult kolmandasse riiki või kolmandasse riiki, peatudes vahepeal teise liikmesriigi sadamas ilma, et seal kaupa maha laaditakse 11
5.4. Laeva väljumine teise liikmesriiki (kui pealelaaditav kaup sisaldab elektroonselt deklareeritud eksportkaupa või mitte ELi kaupa) 11
6. Lasti manifesti menetlemine 12
6.1. Mitteregulaarlaevaliini lasti manifestid 12
6.2. Regulaarlaevaliini lasti manifestid 13
Lisa B. Lasti (kauba) manifestide (cargo manifestide) täitmine 13
1.B.1. Staatuse manifest (DA art 126a) 13
1.B.2. Volitatud väljastaja poolt tollile esitatavad staatuse manifestid (DA art 128 ja 128c) 14
2.B. Regulaarlaevaliini lasti manifestid 15
2.B.1. Elektroonne veodokument 15

Sissejuhatus

Juhend reguleerib Maksu- ja Tolliameti töökorraldust sadamates laevade sisenemisel ja väljumisel alates 01.07.2013. Sellest kuupäevast rakendusid uued nõuded sisenemisega/väljumisega seotud dokumentide esitamisele ning kasutusele võeti uus mereinfosüsteem EMDE (Estonian Maritime Document Exchange). Alates 01.07.2013 peavad laeva kaptenid või agendid esitama nimetatud süsteemi kõik saabumise/lahkumisega seotud teavitused ning IMO-FAL vormid. Kaubaga seotud dokumendid (julgeolekuandmed, saabumisteated, väljumisteated, manifestid, loendid) on lubatud esitada kas süsteemi EMDE või otse tolli andmetöötlussüsteemidesse. Kaubaga seotud andmete töödeldaval kujul esitamisel süsteemi EMDE ei ole neid täiendavalt lubatud tolli andmetöötlussüsteemidesse esitada ja vastupidi. Süsteemi EMDE tuleb alati esitada PDF-formaadis manifest.

Juhendi koostamisel on lähtutud Vabariigi Valitsuse määrusest 194.

Juhendis ei reguleerita laevade varustamist, laevade punkerdamist, väikelaevade sadamasse sisenemist/väljumist ja kalalaevade puhul staatuse tõendamist.

Juhendi koostamisel on aluseks järgmised Euroopa Ühenduse ja Eesti Vabariigi õigusaktid:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 952/2013, 9.oktoober 2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik, ELT L 269, 10.10.2013.
2. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/2446, 28. juuli 2015, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega, ELT L 343, 29.12.2015.
3. Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2015/2447, 24. november 2015, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad, ELT L 343, 29.12.2015.
4. Vabariigi Valitsuse 19. mai 2004. a määrus nr 194 „Laevade ja väikelaevade sisemerre,
5. sadamatesse ning piiriveekogude Eestile kuuluvatesse vetesse sisenemise ja neist väljumise kord" (edaspidi VV määrus 194).
6. Rahandusministri 03.07.2017 määrus nr 57 "Täpsustavad juhised kauba sisenemis- ja väljumisformaalsuste teostamiseks", RT I, 04.07.2017, 138 (edaspidi RM määrus 57).
7. Riigikogu 31.05.2017 „Tolliseadus" (RT I, 16.06.2017, 1).

1. Mõisted ja lühendid

Andmetöötlussüsteem – tolli infosüsteem, kus elektroonselt töödeldakse sisenemise ja väljumisega seotud andmeid. Andmetöötlussüsteemi saab andmeid esitada läbi veebikeskkonna või masin-masin liidese kaudu. Tolli andmetöötlussüsteemideks käesoleva juhendi mõistes on ICS, IMF ja AES.

AES – automatiseeritud ekspordisüsteem (*Automated Export System*).

ENS – sisenemise ülddeklaratsioon, andmekoosseis, mis esitatakse ICSi enne transpordivahendi saabumist otse kolmandast riigist kogu transpordivahendil oleva lasti kohta. ENSi andmekoosseis on kehtestatud Tolliseadustiku rakendussätete Lisas 30A.

EMDE – mereinfosüsteem, kuhu esitatakse laevade saabumise/lahkumisega seotud dokumendid.

EMDE on liidestatud tolli andmetöötlussüsteemidega ning kaubaga seotud info edastatakse töötlemiseks andmetöötlussüsteemidele ICS ja IMF. Kaubaandmete esitamine süsteemi EMDE (s.o manifestid ja julgeolekuandmed) on vabatahtlik ning nimetatud andmed võib esitada otse tolli andmetöötlussüsteemidesse.

VÜD – väljumise ülddeklaratsioon, andmekooseis, mis esitatakse AESi enne transpordivahendi väljumist kolmandas riigis asuvasse sihtkohta vabatsoonist või ajutise ladustamise kohast, kaupade veol liidu sadamate vahel, kui veovahend külastab vahepeal kolmanda riigi sadamat ja kaup laaditakse seal veovahendilt maha. VÜD andmekoosseis on kehtestatud Tolliseadustiku delegeeritud määruses Lisa B.

RET – reekspordi teatis, andmekoosseis, mis esitatakse AESi enne transpordivahendi väljumist mitte ELi kauba kohta vahetult vabatsoonist või ajutise ladustamise kohast teise liikmesriiki veoks. RET andmekoosseis on kehtestatud Tolliseadustiku delegeeritud määruses Lisa B.

ICS – impordi kontrollisüsteem (*Import Control System*), ENSide, kaupade loendite ja kaubamanifestide töötlemise süsteem.

IMF – elektroonsete saabumisteadete töötlemise süsteem.

Kolmas riik – Euroopa Liitu mittekuuluv riik. Turvalisuse ja julgeolekuga seotud andmete esitamisel ei vaadelda kolmanda riigina Norrat ning kaupade saabumisel/väljumisel Norrasse kehtivad sarnased reeglid Euroopa Ühenduse liikmesriikidega.

Kaupade loend (sisenemisel) – andmekoosseis, mis esitatakse süsteemis ICS elektroonselt meretranspordivahendi saabumisel otse kolmandast riigist kaupade kohta, millele ei ole vajalik ENSi esitada (DA art 104), kuid mis laaditakse maha. Kaupade loendi andmekoosseis on kehtestatud RM määrusega 38. Sama määrusega kehtestatakse ka kaubad, mille kohta ei tule MTA-le loendit esitada.

Kaubamanifest (sisenemisel) – andmekoosseis, mis esitatakse süsteemis ICS elektroonselt meretranspordivahendi saabumisel ühenduse liikmesriigist või Norrast Eestis mahalaaditavate kaupade kohta. Kaubamanifesti andmekoosseis on kehtestatud Rahandusministri määrusega nr 57.

Väljumismanifest – andmekoosseis, mis esitatakse süsteemis AES meretranspordiga Eestist väljapoole Liidu tolliterritooriumi või ELi liikmesriiki, liiduvälise kauba transpordivahendi kohta.

MRN – andmetöötlussüsteemi poolt esitatud dokumendile omistatud unikaalne registreerimisnumber (*Movement Reference Number*).

Kaupade esitamise teade (sisenemisel) – süsteemis IMF elektroonselt esitatav andmekoosseis, millega teavitatakse transpordivahendi saabumisest ühenduse liikmesriigist ning mille alusel esitatakse kõik mahalaaditavad kaubad, viidates manifestide MRN-numbritele. Kaupade esitamise teade loetakse esitatuks meretranspordi profiilis saabumisteate esitamisega.

Saabumisteade (sisenemisel) – süsteemis IMF elektroonselt esitatav andmekoosseis, millega teavitatakse tolli transpordivahendi saabumisest kolmandast riigist. Saabumisteatel viidatakse ENSi(de)le ja kaupade loendi(te)le. Saabumisteate andmekoosseis on kehtestatud RM määrusega nr 57.

Saabumisteade (väljumisel) – süsteemis AES elektrooniliselt esitatav andmekoosseis, millega teavitatakse tolli kaupade saabumisest sadama piirkonnas asuvasse väljumistolliasutusse.

LLK – Laevaliikluskeskus, s.o Maksu- ja Tolliameti struktuuriüksus, mis asub aadressil Veose 4, Maardu (telefoninumbrid +372 676 4837, + 372 56 898 104). LLKd teavitatakse laeva saabumisest/väljumisest sadamast ja sinna esitatakse kõik laeva sisenemisega/ väljumisega seotud dokumendid (välja arvatud elektroonsesse andmetöötlussüsteemi esitatud dokumendid).

TA – tolliasutus, s.o Maksu- ja Tolliameti teeninduskoht või tollipunkt, mille piirkonnas asuvasse sadamasse transpordivahend tegelikult saabub või mille piirkonnas asuvast sadamast transpordivahend väljub.

MTA – Maksu- ja Tolliamet (edaspidi toll).

Tööväline aeg – nädalavahetused, riiklikud pühad ning ajavahemik kella 17.00–08.00.

Laevadokumendid – tollile esitatavad laevadokumendid on järgmised: ülddeklaratsioon, munsterroll, reisijate nimekiri, laeva varude deklaratsioon, laevapere vara deklaratsioon (laevapere vara deklaratsiooni ei esitata väljumisel) ja lasti manifest (PDF-formaadis). Laevadokumentide täitmist ja vajalikku andmekoosseisu vaadake juhendi lisast A.

LTS – liidu tolliseadustik.

DA – delegeeritud määrus.

RA – rakendusmäärus.

ETD luba – regulaarlaevaliini luba omavad laevandusettevõtted võivad taotleda luba kasutada elektroonilist transpordidokumenti transiitdeklaratsiooni rollis.

ICS ja IMF kasutusjuhend – Teenuste tehniline info | Maksu- ja Tolliamet (emta.ee)

AES kasutusjuhend – Tolliinfosüsteemide kasutajatele | Maksu- ja Tolliamet (emta.ee)

Tollistaatuse tõendamine – Tollistaatus | Maksu- ja Tolliamet (emta.ee)

2. Teavitamine laevade saabumisest/lahkumisest

Vastavalt VV määruse 194 §-le 1 on laevaagent või laeva kapten kohustatud laeva saabumisest/lahkumisest teavitama tolli. Saabumisest/lahkumisest teavitatakse tolli elektroonse teatega süsteemis EMDE, kust teade edastatakse automaatselt tolli e-posti aadressile laevad.dokumendid@emta.ee. Sellega loetakse teavitamiskohustus tolli ees täidetuks.

Toll aktsepteerib teavitusi vaikimisi.

Välisvetest sadamasse saabumisest peab tolli teavitama:

- vähemalt 24 tundi enne laeva sadamasse saabumist;
- vahetult pärast väljumist eelmisest sadamast, kui merereisi kestus on alla kahekümne nelja tunni.

Välisvetesse suundumisest peab tolli teavitama vähemalt 4 tundi enne laeva sadamast lahkumist.

Inimelu päästmise, merereostuse likvideerimise, jäämurdetööde ning punkerdamise eesmärgil sisemerre või piiriveekogu Eestile kuuluvatesse vetesse siseneva laeva kapten on kohustatud teavitama tolli viivitamatult. Juhendis kirjeldatud teavituskord nimetatud olukorras ei kehti.

Teavitamiskohustusest on vabastatud sisemerel või piiriveekogu Eestile kuuluvates vetes liikuvad laevad.

Teavituses esitatud andmete muutumisel peab teavituse esitaja tegema paranduse süsteemis EMDE. Toll arvestab, et ajaliselt viimasena saadetud teavitus on õige.

Teavituskohustuse täitmata jätmisel selgitab toll kohustuse täitmata jätmise põhjuse ning tuvastab isiku, kes nimetatud kohustust ei täitnud. Vajadusel kontrollitakse isiku volituse olemasolu. Laevaagent on vastutav teavitamiskohustuse täitmata jätmise eest neil juhtudel, kui selline kohustus sisaldus agendilepingus.

3. Dokumentide esitamine

3.1. Üldosa

Dokumentide esitamisel lähtutakse nii ELi kui Eesti õigusaktides kehtestatud nõuetest (vaadake õigusakte juhendi sissejuhatusest). Tollil on alati õigus vajadusel küsida lisaks muid täpsustavaid ja asjassepuutuvaid dokumente ELi tolliseadustiku (edaspidi TS) alusel.

ELi õigusaktidega on sätestatud tollile julgeolekuandmete esitamine kauba saabumisel vahetult kolmandast riigist ja väljumisel vahetult kolmandasse riiki (v.a Norra) või kauba väljumisel kolmandasse riiki peatudes vahepeal teise liikmesriigi sadamas (kaupa ei laadita maha) ning kaupade staatuse tõendamine.

Siseriiklike õigusaktidega on sätestatud kauba andmete esitamine laeva liikumisel ühenduse liikmesriikide ja/või Eesti sadamate vahel, andmete esitamine laeva ning selle pardal olevate reisijate ja meeskonna kohta ning varudega seonduvad andmed.

Dokumendid tuleb tollile esitada sõltuvalt dokumendi liigist järgnevalt:

- laevadokumendid süsteemis EMDE ja märkuste lahtrisse kajastada, et tegemist EU kauba veoga EU-sse kaubakirjeldus;
- kaubaga seotud dokumendid süsteemis EMDE või tolli andmetöötlussüsteemides;
- ettevõtja infosüsteemis.

Kui manifest või julgeolekuandmed on esitatud otse tolli andmetöötlussüsteemidesse, tuleb süsteemis EMDE laevadokumentide esitamisel ülddeklaratsiooni märkustes neile viidata. Viitamata jätmisel on raskendatud loa andmine kaupade lossimiseks.

Dokumentide vastuvõtmisel eeldab toll, et isikul, kes dokumendid tegelikult tollile esitab, on kohustus tollile dokumendid esitada või tal on leping isikuga, kellel on kohustus dokumendid tollile esitada. Dokumentide topelt esitamise korral loeb toll õigeks dokumendid, mille on esitanud isik, kellel on seadusandlusest tulenev kohustus dokumente esitada. Kui dokumentide esitamine on seotud loa olemasoluga, kontrollib toll, et dokumentide esitaja oleks loa omanik või loal märgitud isik. Allkirjastamise pädevust kontrollitakse siis, kui on tekkinud kahtlus, et dokumendid on allkirjastanud selleks mittevolitatud isiku. Selleks nõutakse kirjaliku volituse esitamist.

Andmete tollile esitamine ettevõtja infosüsteemis on lubatud ainult regulaarlaevaliinidel. Initsiatiiv selliseks andmete esitamiseks võib tulla laevaliini operaatori või tolli poolt (VV määrus 194 § 4 lg 2 p 1 ja tolliseaduse § 9). Ligipääsu tagamise kord ning andmete maht, mis tollile nähtavaks tehakse, määratakse juhtumipõhiliselt.

3.2. Vabastused dokumentide esitamisel

Vabastused VV määruse 194 §-s 4 nimetatud dokumentide tollile esitamisest on järgmised:

1) kalalaevad, mis ei välju Eesti majandusvööndist või piiriveekogu Eestile kuuluvatest vetest;
2) sadamalaevastik. Sadamalaevastiku all on vaadeldav ka punkerdamisele suunduv või sealt naasev punkrilaev;
3) kohalikku rannasõitu sõitvad reisilaevad. Nimetatud laevade all on vaadeldavad Eesti saarte või saarte ja mandri vahel liikuvad reisilaevad.

Nimetatud vabastused kehtivad ainult tolli ees ning teistele asutustele esitataks andmeid süsteemis EMDE üldkorras.

4. Dokumentide aktsepteerimine, tagasilükkamine ja laadimisloa andmine

4.1. Dokumentide aktsepteerimine ja tagasilükkamine

LLK ei teavita andmete esitajat eraldi süsteemi EMDE esitatud andmete aktsepteerimisest, st aktsepteerib neid vaikimisi 30 minuti jooksul esitamisest (EMDE koondlehel nuppude värv ei ole muutunud). Tolli andmetöötlussüsteemidesse esitatud dokumente aktsepteerib toll neile MRN- numbri väljastamisega.

Nii süsteemis EMDE kui andmetöötlussüsteemis esitatud andmete aktsepteerimine tähendab, et esitatud andmekoosseis vastab kas andmetöötlussüsteemi või VV määruses 194 kehtestatud üldistele nõuetele andmete mahu osas.

Kui dokumendid, mis EMDE kaudu esitati, ei ole nõuetekohaselt täidetud või mõni nõutav dokument on puudu, esitatakse tolli nõue dokumentide parandamiseks vastussõnumiga EMDE reeglite kohaselt (EMDE koondlehel nuppude värv muutus punaseks), milles on tekst „Palun parandada/ täiendada" koos viitega konkreetselt parandamist vajavale kohale või puuduolevale dokumendile. Uuesti esitatud dokumentide aktsepteerimisest informeerib toll

esitajat ülalnimetatud viisil. Tollil on õigus pikemaks dokumentide menetlemiseks. kui toll soovib transpordivahendi pardal olevaid kaupu kontrollida (dokumendid andmetöötlussüsteemides olekus „Kontrollimisel“).

Kui asendustoimingu korral e-postiga või paberil esitatud dokumendid ei ole nõuetekohaselt täidetud või on täidetud loetamatult, võib toll neid mitte vastu võtta. Sellised paberil esitatud dokumendid tuleb tagastada esitajale ja nõuda korrektsete dokumentide esitamist.

4.2. Mahalaadimisloa andmine

Tollijärelevalve alla kuuluvate kaupadega on lubatud teha vaid tolli poolt lubatud toiminguid, mis tähendab, et ilma tolli loata on keelatud kaupu transpordivahendilt maha laadida.

Mitteregulaarlaevaliini puhul on kauba lossimine keelatud enne, kui saabumisteade või kaupade esitamise teade on olekus „Laadimine lubatud”. Kui saabumisteade või kaupade esitamise teade on läinud olekusse „Kontrollimisel”, siis peab esitaja võtma telefoni teel ühendust LLK-ga (telefoninumbrid +372 676 4837 või +372 56 898 104) ja edastama dokumendi MRN-numbri.

Kui lastimanifest on lubatud esitada PDF-formaadis (regulaarlaevaliinid, mis kasutavad meretranspordi lihtsustatud transiidiprotseduuri ja kokkuleppel LLK EL staatusega puiste või mahtkaup), on lossimine lubatud peale dokumentide aktsepteerimist EMDEs, kui toll ei ole esitanud nõuet dokumentide parandamise kohta.

Kui kõik laevadokumendid (sh lasti manifest) esitatakse asendustoiminguna e-posti teel, on mahalaadimisluba antud hetkest, kui toll kinnitab e-posti teel dokumentide vastuvõtmist.

Paberkandjal (asendustoiming olukorras, kus andmete e-posti teel esitamine ei ole võimalik) esitatud dokumentide korral märgistab toll esitatud dokumentidest lasti manifesti märkega „Lossimine lubatud” ning kinnitab tehtud märke allkirjaga, kuupäeva tolliasutuse templiga. Laevandusettevõte palvel võib sarnaselt märgistada laevandusettevõte manifesti eksemplari. Kui lasti manifest on esitatud andmetöötlussüsteemi ja laevadokumendid (vaadake lisa A) esitatakse paberil, siis märgistab toll nimetatud viisil ülddeklaratsiooni.

Eestisse toimetatud ühenduseväline kaup tuleb kohe suunata tollikäitlusviisile või rakendada sellele ajutist ladustamist. Kauba ajutisele ladustamisele suunamiseks loetakse ladustamisteate tollile esitamist. Järgmine tollikäitlusviis, mida on võimalik kaubale kohe esitamisel rakendada, on kauba paigutamine vabatsooni. Kauba suunamine kohe tolliprotseduurile on aktsepteeritav olukordades, kui kaubad saabuvad Eestisse kombineeritud transpordiga transiidiprotseduuril või kui sadamas, kuhu kaubad saabuvad, ei ole võimalik kaupu ajutiselt ladustada. Kauba ühenduse tollistaatuse tõendamiseks esitatakse tollile staatuse manifest või T2L-dokument. Kui manifestiga soovitakse samaaegselt tõendada kauba ühenduse tollistaatust, ei kinnita mahalaadimise lubamine, et ühenduse tollistaatus on tõendatud.

4.3. Kaup vabastatud väljumiseks

Dokumentide elektroonse esitamise korral on kaupade pealelaadimine lubatud hetkest, kui süsteemis AES on deklaratsioon olekus „Kaup vabastatud väljumiseks”.

Kui andmete esitamine e-posti teel ei ole võimalik, tuleb vajalikud dokumendid paberil asendustoiminguna vabastada kaup väljumiseks (lasti manifest või „loading order") esitada enne laadimist TA-le. Tolliametnik annab kinnituse järgmiseks toiminguks.

Ebaseaduslike toimingute eest tollijärelevalve all oleva veosega (isik alustab kaupade lastimist/ lossimist varem, kui toll on oma nõusoleku selleks andnud) võib isikut karistada tolliseaduse alusel (vastavalt tolliseaduse § 72).

4.4. Erisused dokumentide esitamisel

Erisused dokumentide esitamisel on järgmised.

1) Merematket teostava laeva korral esitatakse dokumendid tolli nõudmisel ning tolli poolt määratud viisil ja mahus. Tolli nõudeks loetakse vastavasisulist e-kirja isikule, kes teavitas tolli laeva saabumisest/väljumisest. Tolli nõuet on lubatud esitada ka pikema perioodi kohta.
2) Rahvusvahelise veo kohta Eesti sadamate vahel esitatakse üldkorras tollile ülddeklaratsioon, lasti manifest ja konossemendid. Konossemendid esitatakse tolli nõudmisel ja esitamisviis kooskõlastatakse tolliga.
3) Sisenemisel lasti manifesti esitamine elektroonilise andmetöötlussüsteemi kaudu ei ole kohustuslik puiste- ja mahtkauba korral, mis toimetatakse teisest ELi liikmesriigist, kui kogu meretranspordivahendile pealelaaditud kaup on ühenduse tollistaatusega. Nimetatud juhul on isik vabastatud ka kaupade esitamise teate esitamisest. Manifest(id) esitatakse PDF-formaadis süsteemis EMDE. Isikud, kes soovivad nimetatud korda kasutada, on kohustatud sellest teavitama LLK-d.
4) Euroopa Liidu kaubale, mis liigub Euroopa Liidu sees ja mida praegu deklareeritakse loendiga, ei esitata enam kauba kohta käivat tollidokumenti. Endiselt on isikutel kohustus esitada EMDEsse laeva väljumisega seotud dokumendid, sh laevamanifest.
5) Regulaarlaevaliinid võivad esitada dokumente tolliga eelnevalt kokkulepitud viisil ja mahus. Sellise kokkuleppe all on mõeldud võimalust esitada andmed tollile ettevõtte infosüsteemis. Mahu all on mõeldud kokkulepitud andmekoosseisu ja esitatavaid dokumente.
6) Regulaarlaevaliini puhul, mis kasutab meretransporti, on lubatud manifest esitada süsteemis EMDE PDF-formaadis.
7) Staatuse dokument esitatakse koos laeva manifestiga süsteemis EMDE.
8) EMDE probleemide korral esitatakse laevadokumendid LLK-le e-posti teel aadressile laevad.dokumendid@emta.ee. Kaubadokumendid esitatakse otse tolli andmetöötlussüsteemidesse. Samaaegsete tolli andmetöötlussüsteemide probleemide korral esitatakse kaubadokumendid samuti e-postiga või LLK-ga kokkuleppel paberil.

   Paberil dokumentide esitamise all on mõeldud paberil dokumentide füüsilist toimetamist tollile. Paberil dokumendid on lubatud esitada TA-sse.
9) Paberil või e-postiga on lubatud esitada täiendavaid dokumente, mille elektroonne esitamine on liialt aja- ja ressursikulukas (konossemendid). Dokumendid esitatakse tollile, kes nende esitamist nõuab.

5. Dokumentide esitamine sõltuvalt siht-/lähteriigist

5.1. Laeva saabumine vahetult kolmandast riigist

Ajalises järjekorras esitab ettevõtte esindaja tollile järgmised dokumendid:

1. Sisenemise ülddeklaratsioon ja loend. ENS esitatakse enne kauba saabumist vastavalt DA art 105–110 toodud tähtaegadele. Juhul, kui kaubad on vabastatud ENSide esitamisest, esitatakse tollile kaupade loend. Üks dokumentidest või mõlemad koos esitatakse andmetöötlussüsteemis ICS või EMDE.
2. Saabumisteade esitatakse süsteemis IMF või EMDE vahetult laeva sadamasse saabumisel (vastavalt rahandusministri 03.07.2017 määrusele nr 57). Ühe transpordivahendi kohta esitatakse ainult üks saabumisteade. Ettevõtted, kellel on saabumisteate esitamise kohustus, kuid kellel puudub informatsioon transpordivahendi pardal olevate ENSide MRN-numbrite kohta, võivad saabumisteate asemel esitada elektroonilises andmetöötlussüsteemis ICS kaubamanifesti, millele järgneb kaupade esitamise teade (sarnaselt sisenemisele ELi liikmesriigist). Nimetatud korra kasutamisest peavad ettevõtted tolli eelnevalt kirjalikult informeerima.
3. Laevadokumendid esitatakse süsteemis EMDE enne lastitööde algust. Kui lastitöödega kohe ei alustata, tuleb dokumendid esitada hiljemalt 6 tundi pärast laeva saabumist (vastavalt VV määrus 194 § 4 lg 4).
4. Konossemendid esitatakse tolli nõudmisel. Konossementide esitamise viis (e-posti teel või paberkandjal) kooskõlastatakse tolliga.
5. Kaupade esimesel sisenemisel kolmandast riigist tuleb esitada lasti manifest ka kõikide pardale jäävate kaupade kohta.

Punktides 1 ja 2 nimetatud andmed (dokumendid) esitatakse tollile vastavalt süsteemide ICS ja IMF kasutamise juhendile.

5.2. Laeva saabumine EList

Tollile esitatakse ajalises järjekorras järgmised dokumendid:

1. Kaubamanifest esitatakse süsteemis ICS või EMDE kõikide sadamas mahalaaditavate kaupade kohta. Dokumenti ei esitata, kui laev saabub ballastis või kui kaupade lossimist ei toimu. Manifest esitatakse tollile kas enne transpordivahendi saabumist või vahetult saabumisel (vaadake lisainfot RM määrus 57).
2. Kaupade esitamise teade esitatakse süsteemis IMF või EMDE vahetult laeva sadamasse saabumisel kõikide esitatud manifestide kohta (vaadake RM määrus 38 § 6¹). Kaupade esitamise teade esitatakse ainult juhtudel, kui manifest esitati andmetöötlussüsteemi.
3. Laevadokumendid esitatakse süsteemis EMDE enne lastitööde algust. Kui lastitöödega kohe ei alustata, tuleb dokumendid esitada hiljemalt 6 tundi pärast laeva saabumist (vastavalt VV määrus 194 § 4 lg 4).
4. Konossemendid esitatakse tolli nõudmisel. Esitamisviis (e-posti teel või paberkandjal) kooskõlastatakse tolliga.

Punktides 1 ja 2 nimetatud andmed (dokumendid) esitatakse tollile vastavalt süsteemide ICS ja IMF kasutamise juhendile.

5.3. Laeva väljumine vahetult kolmandasse riiki või kolmandasse riiki, peatudes vahepeal teise liikmesriigi sadamas ilma, et seal kaupa maha laaditakse

Pealelaaditava kauba kohta esitatakse ajalises järjekorras järgmised dokumendid:

1. Ekspordi tollideklaratsioon (10XX, 2100, 31XX) ja VÜD. Ekspordi tollideklaratsioon ja VÜD esitatakse enne kauba väljumist vastavalt DA art 244 toodud tähtaegadele. VÜD esitatakse juhul, kui ekspordi tollideklaratsioon ei ole nõutud. Ekspordideklaratsioonid ja VÜDid esitatakse süsteemis AES.
2. Saabumisteade esitatakse ekspordi- või reekspordideklaratsioonile, kui kaupa on võimalik väljumistolliasutuses tollile esitada ja see esitatakse süsteemis AES. VÜDle ei esitata saabumisteadet.
3. Laevadokumendid vähemalt 1 tund enne laeva väljumist (esitatakse süsteemis EMDE).
4. Väljumise kinnitamine esitatakse, kui laev on väljunud sadamast. Väljumise kinnitab vedaja ja selleks ei ole vaja eraldi taotleda väljumise kinnitamise luba.
5. Konossemendid esitatakse tolli nõudmisel e-postiga või paberil. Esitamisviis kooskõlastatakse tolliga.

5.4. Laeva väljumine teise liikmesriiki (kui pealelaaditav kaup sisaldab elektroonselt deklareeritud eksportkaupa või mitte ELi kaupa)

Pealelaaditava kauba kohta esitatakse ajalises järjekorras järgmised dokumendid:

1. Ekspordi tollideklaratsioon või RET. Ekspordi tollideklaratsioon esitatakse enne kauba väljumist vastavalt DA art 244 toodud tähtaegadele. RET esitamise tähtaega ei ole sätestatud, kuid see esitatakse ajaliselt enne kauba pealelaadimist. RET esitatakse juhul, kui reekspordi tollideklaratsioon ei ole nõutav ja tegemist on mitte ELi kaubaga.
2. Saabumisteade esitatakse, kui kaupa on võimalik väljumistolliasutuses tollile esitada ja see esitatakse süsteemis AES. RETile ei esitata saabumisteadet.
3. Väljumise kinnitamine esitatakse, kui laev on väljunud sadamast. Väljumise kinnitab vedaja ja selleks ei ole vaja eraldi taotleda väljumise kinnitamise luba.
4. Laevadokumendid vähemalt 1 tund enne laeva väljumist (süsteemis EMDE).
5. Väljumise kinnitamine esitatakse, kui laev on väljunud sadamast. Väljumise kinnitab vedaja ja selleks ei ole vaja eraldi taotleda väljumise kinnitamise luba.
6. Konossemendid esitatakse tolli nõudmisel e-postiga või paberkandjal. Esitamisviis kooskõlastatakse tolliga.

6. Lasti manifesti menetlemine

6.1. Mitteregulaarlaevaliini lasti manifestid

Mitteregulaarlaevaliini laevade lasti manifestid võivad olla järgmised:

- lasti manifest VV määruse 194 tähenduses;
- kauba ühenduse tollistaatuse tõendamise lastimanifest vastavalt DA art 126a;
- volitatud väljastaja poolt elektrooniliselt esitatav DA art 128c alusel lastimanifest kauba liidu tollistaatuse tõendamiseks.

Manifestidele esitatavad nõuded ja andmekoosseis on toodud Lisas B.

Kauba tollistaatuse tõendamise kohta leiate täiendavat informatsiooni meie kodulehelt rubriigist Tollistaatus.

Manifestide menetlemine sisenemisel

Kõik nimetatud manifestid esitatakse tollile elektroonselt töödeldaval kujul andmetöötlussüsteemis ICS (va käesolevas juhendis käsitletud erinevused, kui manifest on lubatud esitada PDF-formaadis süsteemis EMDE). Kui lasti manifesti soovitakse kasutada ka kauba ühenduse staatuse tõendamiseks DA art 126a kohaselt, esitatakse originaalmanifest PDF-formaadis süsteemis EMDE. Nimetatud manifesti EMDE-sse esitamine ei vabasta esitajat kaubamanifesti esitamisest süsteemi ICS. Toll loeb staatused tõendatuks kui LLK-le on esitatud staatust tõendav manifest või T2L dokument. Staatust tõendava manifesti või T2Lil esitatud andmete kontrollimise vajadusel nõuab LLK ametnik vajalike dokumentide esitamist.

Vajadusel teostatakse esitatud dokumentide ja/või kaupade kontroll. Edasised toimingud kaupadega on lubatud, kui kõik kontrollid on teostatud.

Manifest mahalaaditavate kaupade kohta esitatakse selles juhendis kirjeldatud viisil paberil või e-postiga ainult juhtudel, kui selline õigus tuleneb VV määrusest 194, RM määrusest 58, asendustoimingu korral, st olukordades, kus elektroonilise manifesti esitamise nõuet andmetöötlussüsteemis ei ole võimalik täita ja kui manifestiga soovitakse tõendada kauba tollistaatust.

Manifesti esitamine tolli andmetöötlussüsteemidesse on reguleeritud ICSi ja IMFi kasutamise juhendiga.

Manifestide menetlemine väljumisel

Lasti manifest VV määruse 194 tähenduses esitatakse süsteemis EMDE PDF-formaadis (ELi kaup ELi selle juhendi ptk 3.2. p 4 korral) või paberil TA-sse (asendustoimingu korral). EMDEsse esitatud manifestide menetlemine toimub andmetöötlussüsteemis, kuid e-posti teel ja paberkandjal esitatud lasti manifestide korral toimub manifestide aktsepteerimine, tagasilükkamine ja registreerimine vastavalt selles juhendis toodule.

Lasti manifest kauba Liidu staatuse kinnitamiseks DA art 126a alusel esitatakse TA-sse paberil. Manifest peab sisaldama Lisas 2 B nimetatud andmeid DA art 126a kohaselt.

Nõuetekohaselt täidetud ja allkirjastatud manifestile annab taotluse korral pädev TA kinnituse.

Kinnitusmärge peab sisaldama pädeva tolliasutuse nime ja templit manifesti esimesel lehel ning selle tolliasutuse ametniku allkirja ja kinnituskuupäeva kõikidel lehtedel.

Lasti manifest volitatud kaubasaatja poolt kauba ühenduse staatuse tõendamiseks vastavalt DA art 129c esitatakse tollile „volitatud kaubasaatja T2L loa" töökorralduses sätestatud viisil.

Manifestide väljunuks märkimine

Väljumise kinnitamine esitatakse, kui laev on väljunud sadamast. Väljumise kinnitab vedaja ja selleks ei ole vaja eraldi taotleda väljumise kinnitamise luba.

6.2. Regulaarlaevaliini lasti manifestid

Regulaarlaevaliini laevade lasti manifest on lasti manifest VV määruse 194 tähenduses. Regulaarlaevaliini luba omavad laevandusettevõtted võivad taotleda luba kasutada elektroonilist transpordidokumenti transiitdeklaratsiooni rollis (ETD luba).

Manifestidele esitatavad nõuded ja andmekoosseis on toodud Lisas B.

6.A. Konossement (bill of lading)

Kui laevaliin väljastab konossemente, siis esitatakse need saabumissadamas lossitavate kaupade kohta ja väljumissadamas pealelaaditavate kaupade kohta. Riskianalüüsi teostamiseks võib küsida konossemente ka pardale jäänud kaupade kohta.

Lisa B. Lasti (kauba) manifestide (cargo manifestide) täitmine

Paberil tollile esitatavad lastimanifestid on tavaliselt mitmel lehel ja nende esitamisel peavad ühe lastimanifesti lehed moodustama arusaadavalt ühe tervikliku manifesti (nt manifesti lehed on nummerdatud, kokku klammerdatud).

Kaupade esimesel sisenemisel kolmandast riigist tuleb esitada lastimanifest ka kõikide pardale jäävate kaupade kohta.

1.B.1. Staatuse manifest (DA art 126a)

Protseduurid lastimissadamas

Lastimanifest, millega veoettevõtja soovib näidata kauba tollistaatust sihtsadamas, esitatakse tollile kinnitamiseks lähtesadamas. Toll kinnitab manifesti tingimusel, et see sisaldab vähemalt järgmisi andmeid (DA art 126a kohaselt):

- kaubavedu teostava laevandusettevõtte nimi ja aadress;
- laeva nimi;
- pealelaadimissadam ja kuupäev;
- lossimissadam ja kuupäev.

Manifest peab sisaldama järgmist teavet iga kaubasaadetise kohta:

- viide kaubasaadetise saatedokumendile või konossemendile (juhul, kui kaupa veetakse merealusega, millel kauba vedamiseks vastuvõtmisel koostatakse konossement);
- pakkeüksuste arv, liik, markeering ja identifitseerimisnumbrid;
- kauba kirjeldus, mis sisaldab kauba identifitseerimiseks vajalikke üksikasjalikke andmeid;
- brutomass kilogrammides;
- konteinerite identifitseerimisnumbrid, kui kasutatakse konteinereid.

Laevandusettevõte märgib manifesti koostamise kuupäeva ja allkirjastab ning esitab tollile kinnitamiseks (v.a volitatud väljastaja).

Iga kaubasaadetise kohta märgitakse vastavalt:

- tähis „C" (vastab tähisele „T2L") – ühenduse kauba puhul;
- tähis „F" (vastab tähisele „T2LF") – ühenduse kauba puhul, mis saadetakse ühenduse territooriumi ossa, kus direktiivi 2006/112/EÜ ei kohaldata (edaspidi eriterritoorium);
- tähis „N" – ühendusevälise kauba puhul.

Protseduurid lossimissadamas

Vaadake infot ptk 5.1.

1.B.2. Volitatud väljastaja poolt tollile esitatavad staatuse manifestid (DA art 128 ja 128c)

Lastimanifest, millega volitatud väljastaja soovib tõendada kauba tollistaatust sihtsadamas, esitatakse tollile analüüsi tegemiseks lähtesadamas. DA art 128 ja 128c alusel esitatud lastimanifest peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- kaubavedu teostava laevandusettevõtte nimi ja aadress;
- laeva nimi;
- pealelaadimissadam ja kuupäev;
- lossimissadam ja kuupäev.

Lisaks peab manifest sisaldama järgmist teavet iga kaubasaadetise kohta:

- viide kaubasaadetise saatedokumendile või konossemendile (juhul, kui kaupa veetakse merealusega, millel kauba vedamiseks vastuvõtmisel koostatakse konossement);
- pakkeüksuste arv, liik, markeering ja identifitseerimisnumbrid;
- kauba kirjeldus, mis sisaldab kauba identifitseerimiseks vajalikke üksikasjalikke andmeid;
- brutomass kilogrammides;
- konteinerite identifitseerimisnumbrid, kui kasutatakse konteinereid.

Laevandusettevõte kinnitab manifesti volitatud väljastaja pitsati jäljendiga, kuupäeva ja allkirjaga ning märgib manifestile iga kaubasaadetise kohta:

- tähise „C" (vastab tähisele „T2L") – ühenduse kauba puhul;
- tähise „F" (vastab tähisele „T2LF") – ühenduse kauba puhul, mis saadetakse eriterritooriumile;
- tähise „N" – ühendusevälise kauba puhul.

Protseduurid lossimissadamas

Vaadake infot ptk 5.1.

2.B. Regulaarlaevaliini lasti manifestid

2.B.1. Elektroonne veodokument

Elektroonse lihtsustatud transiidiprotseduuri rakendamisel regulaarlaevaliini laeva saabumisel ja lahkumisel esitatakse tollile ühtse lasti manifest.

Elektroonse lihtsustatud transiidiprotseduuri rakendamisel kasutatakse transiidi-dokumendina ühtset lasti manifesti tingimusel, et see sisaldab vähemalt järgmisi andmeid (DA art 200):

- kaubavedu teostava laevandusettevõtte nimi ja aadress;
- laeva nimi;
- pealelaadimissadam ja kuupäev;
- lossimissadam ja kuupäev.

Manifest peab sisaldama järgmist teavet iga kaubasaadetise kohta:

- viide kaubasaadetise saatedokumendile või konossemendile (juhul, kui kaupa veetakse merealusega, millel kauba vedamiseks vastuvõtmisel koostatakse konossement);
- pakkeüksuste arv, liik, markeering ja identifitseerimisnumbrid;
- kauba kirjeldus, mis sisaldab kauba identifitseerimiseks vajalikke üksikasjalikke andmeid;
- brutomass kilogrammides;
- konteinerite identifitseerimisnumbrid, kui kasutatakse konteinereid.

Laevandusettevõte peab kinnitama manifesti kuupäeva ja allkirjaga ning märkima manifestile iga kaubasaadetise kohta:

- tähise „T1", kui kaupa veetakse ühenduse välistransiidiprotseduuri alusel;
- tähise „TF", kui kaupa veetakse ühenduse sisetransiidiprotseduuri alusel;
- tähise „TD", kui kaup on juba transiidiprotseduuril või kui kaupa veetakse muu protseduuri alusel (vorm 302) ja dokumendi liik, number, kuupäev ja lähtetolliasutus;
- tähise „C" (vastab tähisele T2L) kauba puhul, mille ühenduse staatust saab tõendada;
- tähise „X" eksporditava ühenduse kauba puhul.

Protseduurid lossimissadamas

Manifesti ühe eksemplari peab laevandusettevõte esitama lossimissadama tollile laeva sadamasse saabumise tolliformaalsuste teostamise käigus.

Elektroonne lihtsustatud transiidiprotseduur loetakse lõppenuks, kui lossimissadama tollile esitatakse manifest ja kaup.